

Elisa Galuzzo, Georg Büchner : Vojcek, posudek diplomové práce

Studentka Elisa Galuzzo ve své teoretické práci vycházela především z dostupné italské literatury (S.Furlani), díky níž se jí podařilo nashromáždit poměrně značné množství informací o vzniku Büchnerova díla. Téměř matematickým způsobem sepsala do tabulky jednotlivé situace dramatu, lokaci a zaznamenala, které postavy v každé situaci vystupují a podchytila dominantní emoci. To se jí stalo vodítkem k uchopení poměrně komplikovaného děje.

Pokusila se srovnat drama s operou Albana Berga a charakterizovat rozdílnost textů a vliv hudební složky. I zde vycházela především z italských materiálů (inscenace v Teatro alla Scala 1979). Nadále rozebrala několik starších inscenací z Berlína (1925), Filadelfie (1931), Říma (1942) a Milána (1952), aby na nich ilustrovala své náhledy na uchopení a ztvárnění inscenace.

V další části se snažila pojmenovat hlavní dramatický konflikt, popsat problematické vztahy dramatických postav a jejich vývoj. Věnovala se především postavě Vojcka, kterého viděla prioritně jako válečného veterána, který v sobě nese tíživou zkušenost. Jejimi výtvarnými inspiračními zdroji byly především kresby Josefa Scharla a Georga Grosze.

Pro koncepci inscenace hledala inspiraci zvláště v inscenaci režírované Robertem Wilsonem (Kodaň 2000), ve filmu režiséra Wenera Herzoga v hlavní roli s Klausem Kinskim (1979) a ve filmu Jánosze Szásze, v němž se na rozdíl od původního textu děj odehrává nikoliv v armádě, nýbrž v prostřední nákladového nádraží. Na základě této inspirace se studentka dlouho pokoušela „převést“ Vojcka do jiného než vojenského prostředí. Dlouho se domnívala, že se drama může odehrát v prostředí italské mafie. Tímto posunem však nemohla dostát všech potřebných vztahů a asociací. Nakonec se rozhodla lokalizovat celé drama do prostředí továrny (blíže nespecifikované) a v textu obhajovala svoje postoje a motivace pro změnu situací a daných souvislostí. Srovnávala sociální postavení řadového vojáka s dělníkem, v něm se pokoušela najít odpovídající a potřebné vyjádření komplikovaných vztahů dramatických postav. Pro představu „továrny“ našla předobraz v proslulém expresionistickém filmu Metropolis (1927), v němž zvláště ocenila dva ciferníky – 12 ti hodinový a 24 hodinový, jako symbol nelehkého pracovního údělu dělníků. Stejně tak ji zaujal italský film Nic, nic více na světě (2011) nebo italské politické drama Třída dělníků jde do nebe (1971). Poslední inspirací, vedoucí k formálně čistému a tvarově zjednodušenému prostoru bylo dílo Miroslawa Balky a Carstena Höllera.

Z uvedených rešerší vyplynulo, že se pro studentku klíčovým tématem staly sociální otázky života dělníků v moderním světě plným bezútěšné budoucnosti.

Studentka vybrala pro realizaci svého projektu prostor Cistern Prada Foundation v Miláně, který se nalézá ve zrekonstruovaném objektu bývalého lihovaru a nyní je z něj vytvořeno kulturní centrum. Zřejmě tedy onen starý lihoval měl zároveň evokovat blíže nekonkretizovanou továrnu. Studentka navrhuje vytvořit před prostorem s historickými průmyslovými okny 3 velké prostory (pokoje) v nichž se bude drama odvíjet. Prostory mají zároveň jakousi symbolickou hierarchickou roli. Bohužel však není přesně specifikováno, jaké důvody studentku k této formě vedly a jak zcela konkrétně budou fungovat. Do zmíněných prostor vedou žebříky, po nichž herci polezou s cílem dosáhnout zmíněných prostorů a symbolizují tíži a nesnadnost života.

Domnívám se, že studentka pro svůj projekt našla opravdu veliké množství pozoruhodných inspirací, předobrazů a výrazných uměleckých děl, avšak nedokázala v nich nalézt pro sebe skutečně jasnou nosnou linii. Domnívám se, že i úporná snaha o „převedení“ inscenace do jiného, než vojenského prostředí (bez skutečné významové paralely a důvodu) ji odvedla od skutečné hlubokého pochopení problému. Dlouho se nedovedla rozhodnout o čem přesně chce Vojcka hrát a která linie by mohla být nosná. Snad k tomu vedlo právě velké množství měnících se úhlů pohledu, které neumožňovalo vytvořit hlubokou ucelenou koncepci.

Proto je, jak se domnívám, vlastní scénický projekt výrazně odlišný od teoretické stati, která dokládá, že studentka umí téma uchopit a hledat odpovídající nosné informace. Bohužel se to však v samotném výtvarném projektu odrazilo jen minimálně. Scénografická koncepce není dostatečně do důsledku promyšlená a nedosahuje všech požadavků pro naplnění opravdu kvalitní práce. Přesto by bylo možné v navrženém prostoru inscenaci realizovat.

Proto doporučuji práci k obhajobě.

V Praze dne 28.8.2017

Doc. Koubská